

BUDA-PESTA

5 Decembrie st. v.
17 Decembrie st. n.

Va eși duminică.

Redact.: strada Havas nr. 1.

Nr. 49.

ANULU XII.
1876.

Pretulu pe unu anu 10 fl.
Pe 1/2 de anu 5 fl.; pe 1/4 de
anu 2 fl. 70 cr.
Pentru Romani'a 2 galbeni.

BCU Cluj / Domn'a Joitia Library Cluj

— Legenda. —

Multe dile triste vediu biét'a tiéra!
Multe umilintie de cari a scapatu!
Sórtea 'n mfi de rînduri, crunta cá o féra,
Parù a-si propune s'o faca sè péra,
Dar bunulu ei geniu pe ea a veghiatu.
Multe dile triste vediu biét'a tiéra!
Multe umilintie de cari a scapatu!

In acele timpuri aveamu la putere
Unu Romanu de sange, iubitu de poporu.
Cerulu i dedese, cá o mangaiere,
O féta mai dulce decâtu o parere,
Angeru adorabilu si farmecatoru.
In acele timpuri aveamu la putere
Unu Romanu de sange, iubitu de poporu.

Copil'a, de mica, se simti atrasa
Catra cei ce 'n umbra plangu alu loru destinu.
Crescù, cá o santa, la saracu in casa,
Indulcindu-i pasulu, standu cu elu la mésa,
Veghiandu-lu in ór'a ultimului chinu.
Copil'a, de mica, se simti atrasa
Catra cei-ce 'n umbra plangu alu loru destinu.

Candu se facù mare, a ei bunetate
Deveni poveste, lucru fabulosu.
Totu nenorocitul i serviá dreptu frate;
Umblá prin orasie, prin cetáti, prin sate,
Jsiurandu amarulu classeloru de giosu.
Candu se facù mare, a ei bunetate
Deveni poveste, lucru fabulosu.

Pentru dins'a, lumea trebuiá sè fia,
Unu locu de blandetie, de pace, d'amoru.

Dibéa: „Vai de omulu fara omenia!
Cáci elu nu cunosce sant'a bucuria
Ce simte unu sufletu candu dà ajutoru!“
Pentru dins'a, lumea trebuiá sè fia
Unu locu de blandetie, de pace, d'amoru.

Cá sè faca bine si mai cu 'nlesnire,
Hotari sè intre la calugaritu.
Strinse parinti, rude, si le dede 'n scire
Cá Domnulu o chiama catra monastire,
Cá cei slabi sè aiba ce-va de iubitu.
Cá sè faca bine si mai cu 'nlesnire,
Hotari sè intre la calugaritu.

Tata-seu si ma-sa, plangéndu o rugara
Sè-si schimbe idei'a, dar totulu in vanu.
Imbracá dar ras'a trista si amara,
Ce dureri atâte omului prepara,
Candu nu bate 'n peptu-i sufletu de titanu.
Tata-seu si ma-sa, plangéndu o rugara
Sè-si schimbe idei'a, dar totulu in vanu.

Pe candu luá velulu, vestea se dusesse
D'a ei frumsetie la multe domnii.
Aflandu de ea, craiulu tierii polonese
Tramise soli falnici, cu daruri alese,
Cá sè-i céra man'a pentru cununii.
Pe candu luá velulu, vestea se dusesse
D'a ei frumsetie la multe domnii.

Soliloru cu cinste li se spuse 'ndata
Maritisiulu fetei cu Domnulu din ceru.
La acésta scire pré neasteptata,
Stapanulu loru strinse o mare armata

Si pornì sè-si face nevést'a prin feru.
Soliloru cu cinste li se spuse 'ndata
Maritisiulu fetei cu Domnulu din ceru.

Printiulu Romaniei, in giust'a-i furóre,
Adunà din parte-i bravii sei soldati.
Toti simtiau intr'insii o sacra ardóre ;
Ostile 'mpreuna vreau sè se mesóre ;
Dai Dómn'a Joitia, sosindu, strigà : „Stati !“
Printiulu Romaniei, in giust'a-i furóre,
Adunà din parte-i bravii sei soldati.

„O tata! — copil'a urmà, — pentru mine
Nu vreu sè se verse sange omenescu !
Me voiu duce 'n doliu, precum se cuvine,
Voiu plecă genunchii, voiu cautá prin bine,
Prin rugi si prin lacrimi cá sè-lu imblandiescu.
O tata! — copil'a urmà, — pentru mine
Nu vreu sè se verse sange omenescu !“

Toti plangeau vediendu-o. Tatalu-seu i dise :
„Fiindu cá vrei astu-felu, du-te, fét'a mea !“
Plecà, de si multe rele presimtise ;
Si diece fecióre, dulci cá nisce vise,
Cerura sè mérga si ele cu ea.
Toti plangeau, vediend'o. Tata-seu i dise :
„Fiindu cá vrei astu-felu, du-te, fét'a mea !“

Ajungându in campulu polonesu, fu dusa
Cu sótiele sale la craiulu slavonu.
Acest'a, gasind'o blanda si supusa,
Ranitu si mai tare prin fati'a-i nespusa.
O 'ntrebà : „Alegeti, nunta séu canonu?“
Ajungându in campulu polonesu, fu dusa
Cu sótiele sale la craiulu slavonu.

Ea respuse : „Dómne, chinulu e unu bine
Candu cei ce-lu indura fara vina moru.“
Legara cu lantiuri santele virgine,
Le bagara 'n temniti, socotindu cá 'n fine
Durerea va 'nvinge resistinti'a loru.
Ea respuse : „Dómne, chinulu e unu bine
Candu cei ce-lu indura fara vina moru.“

Inchisórea 'n care fura aruncate
Erá unu locu negru si plinu de nomolu.
Bietele columbe zaceau sfaramate ;
La frigu si la fôme inca ne'nvetiate,
Tremurau flamande pe pamentulu golu.
Inchisórea 'n care fura aruncate
Erá unu locu negru si plinu de nomolu.

Si Dómn'a Joitia dicea : „Surióre,
Curagiu! càci vomu merge tóte colo susu.
Ferice d'acela ce lupta si móre
Pentru omnire si pentru onóre!
Sè fimu precum fura Socratu si Isusu !“
Si Dómn'a Joitia dicea : „Surióre,
Curagiu! càci vomu merge tóte colo susu !“

Gâdii candu vediura atât'a taría,
Redetera drumulu cârdului plapandu.
Erá tardiu : mórtea pornise sè vía ;
Si Dómn'a Joitia, mai in agonía,
Cum sosi a casa, cadîh suspinandu.

Gâdii candu vediura atât'a taría,
Redetera drumulu cârdului plapandu.

Acuma ea dórme mai de toti uitata.
Saraci, pe mormentu-i depuneti la flori!
Câci viéti'a ei voue ve fu consacrata,
Si pentru voi érași ea s'afa culcata
In pamentu, sub pinii tristi si cobitori.
Acuma ea dórme mai de toti uitata.
Saraci, pe mormentu-i depuneti la flori!

Ciru Economu.

Imperatés'a Irin'a.

— Fragmente istorice. —

(Urmare si fine.)

Insielatoriulu, cuprinsu de furi'a sa augurica, indemnà pe imperatulu sè atace pe inamicu, si imperatulu fu stralucitu batutu. Cei mai bravi oficeri ai sei, si Pancratiu fura dimicati, Constantinu fugi. Legionile se traserà inderetu in Traci'a.

Neindestulite si intristate legionile si propusera a prochiamá pe Niceforu de imperatoriu, pentru a sierbí unui reginte mai demnu. Constantinu intielegundu de cele ce erau sè se intemple, nu investigà déca unchiulu seu este de vina séu ba, i erá destulu sè scie cá lui i este periculosu. Constantinu lu-aduse pe elu si pe fratii lui in castelulu St. Mamas, si, pe langa tóta nevinovati'a, pe langa tóte juramintele loru, in presinti'a imperatului nefericitului Niceforu fure scosi ochii si fratiloru sei taiate limbele. — Aceste brutalitati fure aduse la cunoscintia publica, éra publicatiunea fu ascultata cu generala indignatiune si iritatiune. Tóta Armeni'a se rescolà. Comandantele loru Andronicu voi sè pornésca cu ostasii d'a dreptulu a supr'a Constantinopoliului.

Dóue colóne trimese inaintea loru fura batute. Toti ostasii prinsi fura macelati si conductoriloru, cari caditura in manile lui Andronicu, li taià limbele séu li scose ochii, séu i schimosi in óre-care tipu. Irin'a deschise tesaurariele, luà refugiulu la coruptiuni, si imperatulu insusi conduse o nóua óste contra Armeniloru. Ei fura batuti si Andronicu insusi zacea mortu pe campulu de lupta. Pe cei prinsi imperatulu i inferà pe frunte.

Imperatulu se aruncà in bratiile voluptatiloru, Irin'a guverná; si tóte trebile mergeau dupa placulu ci.

Soci'a lui Constantinu cu câtu erá de frumósa si virtuósa, elu totusi nu se putù hotarí a se apropiá mai cu caldura de ea. Cu

multu mai bucurosu se vedea in apropiarea unei curtene a sale, Teodat'a, care pe câtu de frumoasa, pe atâtu-a si de astuta, primiá cu nespusa placere inchinatiunile lui Constantin. Irin'a nutriá acésta patima a fiului ei, lu-gratulà la reesit'a sa alegere si ingramadea pe iubit'a frumoasa cu onoruri si desmerdàri. Teodat'a alimentá pasiunea domuului ei, i dicea inse totu-o-data cà elu numai prin casatoria póte ajunge plinirea celoru mai fierbinti dorintie ale sale.

Neindestulita a posede anim'a imperatului ea voiá sè imparta cu elu si domnirea.

Imperatulul imbucuratu, vediendu incorenate dorintiele sale, ordonà sociéi sale a parasí palatulul, a depune tóte semnele demnitàtii imperiale, si a se padi cá sè nu mai vina nici odata inaintea ochiloru lui. Mari'a ascultà cu bucuria, si scrise imperatului, cà ea bucurosu i dà inderetu, ce a primitu de la elu, si merse prin mijloculu orasiului intr'o monastire. Poporulu o petrecù cu lacrimi si planse a supra nenorocirii ei.

Imperatulul amenintiandu infricosiatu nisuiá la despartirea sa. Mari'a inasa si se rogá a fi despartita si puse doliu pe faci'a sa. Patriarculu se invol. Catechetulu i despartí si impreună imperatulul cu iubit'a Teodat'a. Tóte se intemplara cu ajutoriulu Irinei. care prin acést'a credea implinite, tóte dorintiele ei de domnitóre.

Poporulu vorbiá cu despretiu despre imperatulul. Elu erá indestulitu, asemenea se pare a fi si soci'a lui, si cununi'a a fostu tocmai asiá de stralucita precum a fostu de trista.

D'abié se aratà, cà jun'a imperatésa va fi mama, se vedea cà influinti'a ei a supra afaceriloru statulu cresce astfelu, in câtu acést'a batù la ochii Irinei si la a devotatulu ei ministru. Imperatulul trebue facutu ocupatu. Elu avea se mérga contra Arabiloru; tréb'a inse n'ajunse la bataia. Elu trebui sè caletorésca la provinciile sale; poporulu lu-primiá cu bucuria. Teodata nascù unu printiu, imperatulul nu mai sciù de sine de bucuria, si grabi la Constantinopolu. Acusi inse se reintórse éra la armata. Campani'a contra Arabiloru se fini cu fug'a lui Constantin. Poporulu erá neliniscitu si mârâiá. Irina si Storaciu decisera a trânti pe imperatulul, care, sedusu, póte, de soci'a sa, incepù acuma a lucrá éra dupa voi'a sa.

Erá hotaritu, cà afara din orasiu, candu se va duce la St. Manas, sè-lu prindia. Elu mirosi tréb'a, se aruncà intr'o naiutia si ajunse

norocosu la Piles in Bithini'a. Irina audindu de acést'a, cadiù in mare perplesitate si se temea de resbunarea fiului ei. Ea erá acuma resoluta a trimite vre-o câti-va episcopi la elu, pentru cá sè céra de la elu gratia si o prinsóre cuviinciós'a pentru dins'a. Storaciu, care se temea celu mai tare, svatul Irinei sè nu tramitia deputatiunea, ci prin conjurati sè prindia pe imperatulul. In acésta privintia dispusetiunile se facura cu cea mare precautiune si iutiéla. Imperatulul fu nóptea napaditu, dusu la Constantinopolu, fu bagatu in palatulul porfiricu si fu incuiatu totu in acea chilia, in care s'a nascutu.

Irina se nisuiá a si urmarí noroculu si mai departe. Simtiemintele naturei le-a inadusitu de multu in sine. Unic'a ei dorintia erá a ajunge la tronul, si nu-i pasá de nici unu mijlocu, prin care vedea cà se póte plini dorinti'a ei fierbinte. Constantinu d'abié ajunsu in Constantinopolu, ochii i fura scosi la ordinatiunea mamei sale, si a nume in aceea-si chilia, in care elu schimosi pe unchii sei. Pucine óre dupa durerós'a operatiune imperatulul muri.

Irin'a imprasciá la donuri si, insocita de bucuria generala, se urcà pe tronul (798) cà imperatésa si singura domnitóre.

Ametiél'a poporulu trecù. Sangele fiului ucisu sapà pe fruntea Irinei unu semnu de Cainu nestersu. E dreptu, cà pe imperatulul nu l'au plansu, inse nici mamei sale nu erá nici unulu devotatu; faptele ei nu provocara nimicu alt'a de câtu numai oróre.

Storaciu vediù prin nisuintiele sale sceptrulul ajunsu in manele unei femei, pe care o uria si invindia. Elu si-propuse sè n'o lase singura a domni; elu insu-si voiá sè infrumsetiedie fruntea sa cu diadem'a imperatoriloru. Conjuratiunea erá aprópe sè isbucnésca, candu Irin'a apucà de veste. Numai de câtu adunà senatulul, tienù unu discursu acomodatu, si dechiarà perdute tóte functiunile si demnitàtile pentru elu. Pucine dile dup'aceea fini restulu vietii sale esilatu intr'unu coltiu alu tierii. D'abié intielese poporulu de murirea lui, candu d'odata sosi si scirea, cà legiunile din Capadoci'a se dechiarasera pentru elu, pentru a-lu prochiamá imperatu. Aetiu, noulu ministru alu imperatésai, ertà legiuniloru in numele imperatésai, pe conducutorii loru inse i decapità. Pretotindenea trebuia sè curga sange, pentru a legá cu astfelu de nesciute medicamente ranele debilelui imperiu.

Inse insu-si Aetiu nu erá mai credintiosu domnitórei sale decâtu premergutoriu seu.

Elu se nisuiá a căscigá legiunile si voiá sè domnésca sub firm'a fratelui seu, pe care amblá sè-lu redice la tronul, si de care istori'a nu scie mai multu de câtu cà lu-chiama Leone.

Daranici Irin'a nu se mai simtiá in putere a puté duce si mai departe sigura tronulu pe capulu ei, càci cu tóte tesaurile ei nu-i mai succedea a trage bizantinii éra pe partea ei, cari, fara ca s'o scie fura pusi in jugu prin amicii lui Aetiu. Deci ea se trudea a se ascurá pe alta cale pentru cá celu pucinu nu inimicii ei se triumfedie.

Carolul marele, pretotindenea invingatoriu, tocmai perdù soci'a sa a dóua, Luitgart, si la Roma primi titlulu unui imperatu alu occidentelului. Elu domniá si erá temutu. Irina se hotari a imbiá man'a sa acestui omu. Ea trimese soli la Roma, se gratuledie imperatulu, se renoiésca legaturele de pace, si pe sub mana, sè-i dee a intielege, ce mare norocu lu-accepta, de si nu a intemeiá noroculu ei, dara totusi a-lu intari.

Fericitulucuceritoriu versase pré multu sange spre a intemeiá imperiulu seu, si acuma avé se capete altulu fara unu picu de lupta. Elu ascultá cu placere cele ce i se dise si ascurá solii, cà elu se simte destulu de tare inca a face se stralucésca din nou glori'a Irinei si a face fericite tierele ei; adeca in acel'a-si modu, cum au fostu acele, pe care si le-a supusu cu spad'a. Astu-felu, fara a se infiorá de fara-delegile miresei sale, elu trimise soli la domnitóri'a lacoma de gloria, cari trebuiau sè-i imbie man'a sa si prin acést'a impreunarea ambelor imperie.

Aetiu intielegându de tóte aceste, intrebuintiá tóte câte putù spre a impedecá acést'a impreunare lui pré periculósa.

„Cum?“ — dise elu bisantiniloru, — astu-felu se fi decadiutu voi? Intrigele unei femei se faca din imperiulu vostru o provincia a unui cuceritoriu, a carui mania d'a domni nu cunósce margini. Lumea tóta vrés'o domnésca si ce mici si neinsemnati veti fi voi atuncia inaintea lui in acést'a lume dominata! Aici, in vechi'a urbe imperiala satrapii sei voru avé tronulu loru si curtea vóstra stralucita va disparé. Vulturulu vostru se va inchiná galliloru si sborulu seu va duce cu sine comerciulu vostru, tesaurii si averile pamentului vostru. Éca ce câstigati, déca vreti se ascultati d'o femeia, care vre se ve vendia si tradeze.“

Aceste cuvinte facura mare impressiunea

supra senatului si poporului; inse contrarii lui Aetiu reflectara :

„Elu insusi vré se domnésca, acestu superbu parvenitu. Mai onorificu este óre a ascultá d'unu stricatu decátu d'o femeia?“

Urm'a a fostu, cà in Constantinopolu s'au nascutu multime de partide. Nu voiau a se supune cuceritoriului lumii, inse nici unui tiranu. Irina voindu a-si intari tronulu, l'a sguduitu insa-si. Parasita de toti adictii ei cei vechi se vediù singura in iupta cu consciinti'a-i treditá. Ea vediù cà nu poti fi fericitu, déca nisuiesti a fi prin vitiu; erá inse pré tardiu. Un'a adanca superatiune si ingrigiare o aruncá morbósa la patu. Ea tocmai se consultá inca cu solulu doritului ei mire despre mijlócele, d'a intari domnirea ei, candu rescól'a erupse in contra ei; in fruntea rescolei erá Niceforu, cancelariulu imperiului, fara cá sè scie, cà cum a ajunsu la acést'a. Modesti'a sa a facutu de bizantinii erau gat'a a mai dá corón'a pe manele lui, decátu superbului depravatu.

Aprópe toti fruntasii imperiului luara parte la conjuratiune si intr'o di anumita luara cu puterea portile de la palatulu eleutericu, in care locuiá imperatés'a si o facura captiva.

In diu'a urmatória Niceforu se aretà poporului, se proclamá de imperatu (801) se duse in biseric'a Sofiei si primi corón'a din manile patriarcului. Poporulu imbetatu de bucuría strigá : „Sè traiésca imperatulu!“

O di dupa incoronarea intemplata acest'a merse la imperatés'a, vorbi cu ea cu tóta cinstea si o ascurá de repetite-ori despre partinirea sa. Nici candu, dise elu, n'am cugetatu a me numi imperatu, ci m'am datu numai si numai dupa vointi'a poporului. Ea response : „Nicefore, tu me cunosci, precum tóta tiér'a m'a cunoscutu. Io voiam se domnescu si pentru cá sè-mi ajungu scopulu, nu mi-a pasatu multu de mijlócele de lipsa. Acestui scopu trebui se jertfescu tóte, chiar si pe fiulu meu. Cei ce-mi putura fi stricati fure, departati. Tu singuru ai scapatu din grigea si de resbunarea mea pentru cá sè ajungi a fi instrumentulu pedepsirii mele. Teme si tu pedéps'a ceriului déca vei abusá de potestatea ta.

Noulu imperatu i multimi pentru inventiaturele binevoitórii si o intrebá de averile ei ascunse dandu-i se pricépa totu-odata, cà numai de la darea acestoru-a atérna tóta grati'a, de care va puté fi ea partasia.

C'o cale i promise cà i va iertá a locui in

palatulu eleutericu, unde cu cuviintia imperiala va puté incheiá viéti'a ei. Inse de repetite ori insistà la darea averiloru.

Ea întrebà : cà spre ce scopu i trebuie averile? ce-i voru folosi acele? cugeta dóra a câstigá anime prin ele? Nu vede cum ia succesu ei acést'a? Suflete cumperate totu-de-una sunt nemultumitórie.

Imperatulu nu se muia de locu. Ea se vedù silita a-i dá ce cerea; inse inainte d'a-i dá averile lu-facù se jure, cà i va redá libertatea si o va tractá pururea ca pe o imperatésa.

Elu jurá, primi averile si o îndreptà intr'o monastire, carea ea in sa-si o redicà pe o insula aprópe de Constantinopoliu, fara ca atunci sè fi presentitu cà acelu locu lu-va locuí ea in sa-si vre-odata.

Niceforu incarcà cu donuri pompóse pe solii lui Carol, i trimise de unde venira si între amendoi domni pace îndelungatu.

Noulu domnitoriu d'abié sè urcà pe tronul si si-incepù a se aretá in form'a sa adevărata snpusiloru sei.

Avariti'a sa nesaturata torturà poporulu cu nóue contributiuni si nici unu cetatiénu, care avea avere, nu erá securu.

Elu nu crutiá nici viéti'a, nici averea amiciloru sei, cari i-au pregatitu acestu norocu. Bisantinii cu spaima au bagatu de séma, cà noulu lor domnitoriu are tóte insustrile rele inse nici un'a din cele bune ale detronatei lor domnitórie. Si astu-felu nu-i mirare déca ei éra pofteau reintorcerea stricatei Irine.

Imperatulu întielese de acestea. Deci cercetà cu sirguintia pe imperatés'a lipsita de tronul, si in sfrisitu, pe neasceptate in timpulu celu mai uriciosu d'atuncia o puse pe o naia si o transportà pe insul'a Lesbos. Aici fu incarcerata in Mitylene astu-felu încátu nu putù vedé pe nime de câtu numai pe pazitorii ei. Si aici si-dede sufletulu d'abié ajungêndu o viétia de 51 ani.

Dupa mórtea ei imperati'a n'a fostu mai fericita ca pana candu a traitu ea. Urmatorii ei n'au fostu mai întiepleti inse tocmai asiá plini cu fara de legi ca si ea.

Aceste sunt pucine, inse ajungu pentru a aretá macaru nemesurat'a d'osebire între starea si viéti'a imperiului romanu apuseanu si resariteanu.

Ionu Valeriu Barciannu.

Respectarea sessului femeiescu la Romani.

Dintre insustrile cele mai frumóse si demne de lauda ale Romániloru se radica

mai pe susu de tóte respectarea sessului femeiescu.

Scimu cu totii din evulu anticu alu istoriei universale, cà injurarea fecioriei a trasu dupa sine esilarea unei familii regesci si stergerea regatului; cà tóte femeile Románe au parasitu pe barbatii loru latini incependu-se resbelulu între románi si latini pentru alun-garea Tarquiniloru.

Cine nu scie, cà Vesta erá la eleni obiectulu adorării si respectării publice; ér la Románi a ocupatu unu locu stralucitu in Pescati aducêndu daru si pace familielor. Chiar si Vestele erau partasie de o respectare rara, careia identica nu dàmú in evulu anticu. Numai Vestalea erá personalitate de totu îndependinta între femei; vócea ei posiedea puterea juramentului, si nu se aflá sufletu care sè nu se fia retrasu la o parte din calea pe care pasiá dinsa cu o maiestate impunatóre.

Castitatea femeiesca a facutu si minuni, precum e scrisu despre Claudia si Aemilia.

Lucru lamuritu, cà prin respectarea sessului femeiescu si viéti'a domestica si sociala a ajunsu la o stare de fericire.

Raportulu între sociu si socia erá la Románi o legatura santa, nobila si nedeslegabila, încátu o adevărata familia si viétia sociala gasimu mai antáiu la Románi.

Numai la Románi d'imu de biseric'a Dea Viriplaca, care serviá dreptu mijlocu la impacarea consortiloru sfaditi.

Si macaru iertase Romulu, cá barbatulu sè se desparta de socia sa din vr'o cauza fundamentala, totusi nu s'a ivitu casu de despartire pana la an. 231 n. Cr. candu unu asiá numitu Cavriliu sè despartí de socia sa fiindu aceea stérpa.

Chiar si acestu casu a iritatu fórté spiritele.

Intr'adeveru femeile din epoc'a mai buna a Romei potu servi in tóte timpurile de modelu.

Sè 'ntielege, cà astu-felu de femei au avutu si o mare influintia a supra desvoltării morale a junimei romane.

Cine n'a auditu de Cornelia, mam'a Graciloru, care respinse chiar si ofertulu de cununia alu regelui Ptolomeu, si trai numai pentru copiii sei dandu-le singura o educatiune buna si ingrigita; dar nici ostenél'a nu-i fu insedaru, càci donà natiunii doi demni fii, pe Tiberiu si pe Caiu.

Cine n'a auditu de Lucretia, socia lui Tarquinu Colatinu, modelulu fidelității conjugale!

Cunoscuta este și Cornelia, soția lui Pompeiu, care s'a ocupat chiar și cu scrieri filosofice, fără ca să fie decădută în ambiție și superbă vana, precum e cazul la femeile noastre moderne deca știu cetă la romanii străine. Cunoscută sunt și Aurelia, mamă a lui Cezar; Atia, mamă a lui Augustus, precum și nobilă Octavia s. a.

Intr'adeveru poziția și influența educativă a mamelor române în viața familială este un fenomen nou în dezvoltarea istoriei umane.

Fericit era imperiul Românilor, până ce putea strânge la sine sau astu-felu de femei cu virtuți nobile, cari ignorau faciarnicia, luciul ruinatoriu sau cultură semidoctă; când egoismul, luciul și prin aceste cauzate demoralizare au prins rădăcini tari în femei: atunci a început să decadă, până ce în urmă și-perdă chiar și numele de imperiu.

Lazaru P. Petriu.

Ingiuruluneii.

— Romanu, de Jules Verne. —
(Urmare)

— Asia dieu, cinci minute și douăzeci de secunde, — dă Mihaiu, — și noi suntem închisi într'unu glontiu! Și sub noi se află patru sute de mii de pungi de dinamit, ceea ce e egal cu un milion și sase sute de mii de pungi de praf de pușcă. Și amiculu nostru Murchison, îndreptându-și ochii spre cronometru, și ține mâna pe aparatul electric, și deja numai secunde le mai număra, spre a ne arunca cu o schimbare în spațiul nemărginit.

— Destul, Mihaiu, destul! — dă Barbicane cu tonu serios, — să ne găsim! Numai secunde ne mai despart de minutul final. Amicii mei, o strângeți de mână!

Și dâșii emoționați adănc și strânsă mâinile, fără să se spărie de viațoru.

— Dumneieu să ne scutească! — dă evlaviosulu Barbicane, că unu preot.

Ardan și Nicholl se radiemăra pe asternuturile lor pregătite.

— Diece ore 47 de secunde! — murmură capitănu.

Inca 20 de secunde! Și Barbicane stingându iute gazulu, că nu cumva prin cutremurare acelu să explodeze, se culcă langă soții sei. În liniscea adăncă se audia baterea cronometrului, cum numără secunde.

De odată — o asvêrlire grozavă — și glontiu, apăsatu de întinderea de sase miliarde de litre dezvoltată prin esplodarea dinamitului — a sborat în spațiu! . . .

II.

Primă jumătate de ora.

Ce s'a întâmplat? Ce efect a avut asvêrlirea grozavă? Compoziția ingenioasă interioară a glontului fostu-a de ajuns a depărtă pericolulu?

Cei mai mulți din publiculu privitoru de jos și-puseră totu aceste întrebări. Ce n'ar fi datu de exemplu I. T. Maston, să fi pututu arunca în momentulu acestu a o privire în interiorulu glontului! Ce ar fi vedutu acolo!

Atunce chiar nimica. În lăntu era întunerecu. Glontiu nu suferi nici o scădere, de și mulți se temeau, că în urmărea caldurei peretii lui voru crepă și că dă totu glontiu se va topi și va cadă pe pământu în formă de o plăcă de aluminiu. În interiorulu lui inca nu se făcu vr'o deranjare mai mare. Douăzeci obiecte se misăra din locu, dar peste totu tôte remăseră așa că mai înainte.

În primul momentu, cei trei călători remăseră în nemiscare. Apoi unulu se înălță, voi să se scole. Era Ardan. Elu și-arecică încetu capulu. Voi să steie în picioare, înse nu era în stare. Cu mare greutate se arecică în genunchi. Se pipăi.

— Mihaiu Ardan, completu, — murmură elu. Să vedem pe ceilalți.

Înse capulu i era ametitu, și sangele inundându-i ochii, i luă vederea. Era că unu beatu.

— Brr! — dă elu, — par că asi fi beutu două butelii de vinu de Champagne; dar credu, că acelu ar fi fostu unu lucru mai plăcutu.

Câteva momente și-frecă fruntea tare, apoi strigă cu tonu înaltu:

— Barbicane, Nicholl!

Nici unu respunsu.

— La draci! Par că aru fi caditu din alu cincile etajiu! E bine, deca unu francesu n'a peritu, și acești doi americani inca se voru scolă în picioare. Dar mai înainte de tôte să luminăm situația!

În fine încetulu cu încetulu reși să pōta stă în picioare, și — gasindu sculele de aprindere — făcu lumina în interiorulu glontului. Ardan se uită la soții sei. Aceia zăceau peste oală, la aparintia fără viață; Nicholl de a supra, Barbicane de desubtu. Ardan asiedia pe capitănu pe unu divan și începă a-lu frecă strânicu. Capitănu și-vini în ori.

— Dar Barbicane? — fure primele lui cuvinte, după ce se tredi.

Și acuma amândoi grabira a-i fi într'u ajutoru. Presedintele se lovī mai tare decâtu soții sei; umerulu seu fu ranitu, acelu sangeră putintelu. Dar resuffă. În fine, după frecare și udare continuă, elu și-deschise ochii.

— Nicholl, -- întrebă elu în tonu linu, — mergem?

Celoru doi numai acuma li plesni prin minte aceta întrebare. Era unu semn alu bunetății animei lor, că mai înainte se ocupă de sōrtea lor, decâtu de glontiu.

— În adevăru ore mergem? — repetă Ardan.

— Său dă zăcemu unde-va pe pământulu Floridei? — dă capitănu.

— Său dă tocmai în fundulu golfului mexican? — adăuse Mihaiu Ardan.

— Chiar că bine ar fi! — esclamă Barbicane și că electrisat sari în picioare.

În adevăru ar fi fostu greu a răspunde cu posibilitate negativă la aceste întrebări. Glontiu parea de totu nemiscat, într'insulu nu se putea observă nici unu felu de înăntare. Din afara liniscea adăncă și întunericu mare. Dar o împregiurare indică puțină

orientare. In glontiu erá caldura simtîbila. Termometrulu aretá 45 graduri (cels.)

— Dal — esclamá Barbicane, — inaintámu! Acésta caldura mare intra din afara, si ea se desvólta din frecarea pré mare a glontiului cu straturile de aeru. Nu peste multu va mai scadá, càci credu cá deja suntemu in spaciulu innaltu, unde este fórte frigu.

— Ce felu, deja in spatiu? — intrebà Ardan.

— Fara 'ndoiéla. Acuma sunt diece óre si 55 minute. Trecura optu minute, de candu porniramu.

— Asiá dara, frate Nicholl, platesce-mi cele 4000 de dolari, càci columbiadulu n'a plesnit, càci deja ne-amu innaltiatu mai susn decâtu siese mile.

— Mai antâiu sè ne convingemu, apoi voiui plati, — respunse capitanulu. E intrebare, déca n'a intrevinitu ceva si déca impuscatu'r'a in adeveru s'a esecutat? Audítu-ati tunetulu? Acel'a a trebuitu sè fía fórte cumplitu, de cumva s'a facutu.

In adeveru, nici unulu nu l'a auditu. Barbicane inca deviní confusu prin acésta intrebare. Ce póte fi caus'a, cá elu n'a auditu sunetulu detunării? Despre acésta cestiune mai trebue inca sè mediteze.

Intr'aceste Barbicane trase la o parte perdelele ferestii si se uità afara in intunericu. De odata aparura stele pe orizontu.

Sotii de caletoria intimpinara cu „hurrah“ acésta vedere. Intunericulu ce se reversà in giurulu loru aretá, cá dinsii nu se mai afla pe pamentu, càci fiindu tocmai lun'a plina, ar fi trebuitu sè póta distinge obiectele din giurulu loru. Ér stelele ivite in giurulu loru i convinsera, cá dinsii nu se afla in fundulu marii. Nu mai erá nici o indoiéla, ei inaintau in spaciulu.

— Am perdutu, — dise Nicholl.

— Noroculu teu, — respunse Ardan.

— Éta cele 9000 de dolari ai tei, — dise capitanulu, scotiendu din busunariu unu plicu.

— Poftesci sè-ti dau quietantia? — intrebà presedintele.

— Déca nu-ti va fi peste mana, — respunse capitanulu cu curtesia.

Si Barbicane scrise quietanti'a cu linisce deplina, apoi puse câstigulu in busunaru.

Apoi se apropiara éراسi amendoi de ferésta si incepura sè examineze grupele steleloru. Lun'a nu se vedea de felu. Ardan se mirà de ast'a, si nu putù sè intieléga nici de cum, unde a peritu?

— Nu te teme, — lu-linisci Barbicane, — viitórea nóstra locuintia va fi la locul ei, la timpulu seu. Sè mergemu la ferést'a laterala, de acolo o vomu vedé.

Dar abiá pronuncia dinsulu aceste cuvinte, candu de odata toti trei observara apropiandu-se unu corpu ardiendu. Erá mai mare decâtu ori care stea. Inaintá cu repediune fórte mare, par cá ar face unu cercu in giurulu pamentului si calea lui ar atinge locul in care se aflá glontiulu. Parea a se invêrti si in giurulu ossiei sale, cá alte planete.

— Ce-i acest'a? — esclamá Mihaiu Ardan. O alta luna? séu unu altu glontiu?

Barbicane se adanci in meditatiuni. VEDIU pericolulu, ce póte sè urmeze din ciocnirea cu acestu corpu stralucitu; séu s'ar sparge glontiulu, si acel'a ar cadé pe pamentu, — séu déca puterea atragátore a corpului e pré mare, lu-va atrage in continuu. In ori care casu, succesulu intreprinderii va fi nimicitu.

Intr'aceste corpulu totu se mariá, apropiandu-se cu iutiéla inspaimantátore.

— Numai decâtu ne vomu ciocni! — esclamá Mihaiu Ardan.

Instinctivminte toti trei se retrasera in fundulu glontiului. Spaim'a loru erá nemarginita, dar spre norocire nu durà multu, abiá câte-va secunde. Asteroidulu trecù langa ei in departare de câte-va sute de metri, continuandu-si calea. Numai decâtu apoi si disparù din vederea loru.

— Ce a fostu acest'a? — intrebà Mihaiu Ardan cu sufletulu usioratu.

— Unu asteroidu simplu, séu unu meteoru de totu mare, pe care puterea atragátore a pamentului l'a apucatu in calea sa si l'a incatusiatu catra sine cá pe o luna.

— Cum asiá? Pamentulu are dara dóue lune?

— Asiá se vede. Decátu acést'a e multu mai mica, si invêrtirea sa e atâtu de repede, încâtu noi nici nu o putemu zarí. Cu tóte aceste inse, esistinti'a ei este constatata prin calculatiuni. Unu astronomu francesu, dlu Petit, a calculatu esistinti'a, elemintele si calea acestei lune; conformu calculatiuniloru lui Petit, acésta luna incungiura pamentulu in decursu de trei óre si 20 minute, ceea ce in adeveru este o iutiéla admirabila.

— Si astronomii au aprobatu calculatiunile dlui Petit?

— Nu toti; inse déca ei, cá si noi, aru vedé acésta mica planeta secundara, nu s'aru mai indoí. Si acuma, dupa ce ne-amu intelnit cu ea, putemu sè hotarimu unde ne aflâmu in spaciulu.

— Cum?

— Asiá, cá departara ei de pamentu este calculata. Punctulu unde ne-amu intelnit cu ea, zace la 8.140 kilometri de suprafati'a pamentului; adeca mai bine de 2000 de mile.

Nicholl se uità spre orologiu.

— Unu-spre-diece óre, — dise elu. Numai 13 minute sunt, de candu parasiramu pamentulu. Déca amu inaintá totu cá la inceputu, in decursu de o óra amu caletori 10 mii de mile.

— Ai dreptu, — dise Barbicane. Si sciti, cá pentru ce n'amu auditu tunetulu care ne-a asverlitu in aeru? Eu am ghicitu.

— E bine?

— Càci amu inaintatu mai iute decâtu sunetulu. Sunetulu tunetului a remasu inapoi'a nóstra si nu ne-a pututu ajunge.

Acésta esplicare fu de totu corecta. Liniscindu-se, si-adusera a minte, cá tocmai candu zarira asteroidulu, dinsii voira sè mérga la ferést'a cealalta, de unde sperara a vedé lun'a. Deci se dusera acolo si Barbicane deschise cu precautinne tabletele ferestii si dinsii se uitara afara prin sticl'a grósa, dar curata.

Lun'a se uitá josu din ceru in lucóre ne mai vediuta de ei, lumin'a ei erá mai curata si mai petrundiátore, decâtu cum si-arú puté-o intipuí locuitorii de pe pamentu. Muntii si vâile ei acuma nu se vedeau asiá tare, si tóta parea cá o tableta de platin'a fórte lucia. Privindu-o, ei mai cá uitara pamentulu.

Capitanulu Nicholl li-lu revocà éراسi in memoria.

— Asiá e, sè nu fimu ingrati fatia de elu, —

strigà Ardan. Sè-i aruncàmu inca o privire de despartire.

Barbican se duse la ferést'a din fundulu glontiului, din care se putea privi inderetru spre pamentu. Deschise tabletele aceleia si conduse pe Mihaiu la sticla.

— Privesce acolo !

— Ce-i acolo? — intrebà acest'a, ingenuchiandu inaintea ferestii si privindu in afara in intunericu.

— Ce vedi?

— O luna fôrte mare. Din fati'a ei lucia abia se vede o panglica angusta si stremba, cealalta parte e sura intunecòsa, încàtu abia se pòte distinge.

— Asia e. Acest'a e pamentulu. Peste patru dile, candu lun'a va fi plina, pentru ea si pentru noi pamentulu are sè fia de totu intunecosu. Acuma se afla catra capetulu patrarului din urma. Lucòrea lui e inca mai slaba, decàtu a lunei in asemenea fasa, càci stratuile de aeru de-a supra lui lu-intuneca si facu venetia lumin'a-i primita de la sòre.

Pana candu ei si-indreptara ochii spre pamentulu dinaintea loru, o vedere pompòsa i surprinse. Unu siroiu de meteori si de stele cadiende schinteia inaintea loru, picandu tòte spre pamentu. Pamentulu, in acestu anutimpu, stà in apropierea sòrelui, si acestu timpu i aduce cele mai multe stele cadiende, încàtu a fostu casu, in care astronomii au numerata 24 de mii intr'o òra. Minunatu prospectu! Si Mihaiu Ardan afirmà cu placere, cà pamentulu in onòrea loru aranzèza celu mai stralucitu focu artificiosu alu seu.

III.

Diu'a prima.

Ori càtu de frumòse prospecte se oferiau caletoriloru nostrii, natur'a totusi si-pretinse de la ei partea sa. Nòptea (vorbindu pamentesce) a inaintatu tare; si obosèla trupésca si spirituala li secà si mai tare puterile, si i sili sè dórma.

Ce minunatu locu de durmitu! Pe pamentu, in orasiu si la satu, sgomotulu conturba somnulu; in léganulu naiei clatinande, in balonulu apucatu de venturi, nu pòte sè fia linisce deplina. Nicairi nu puteau sè afe uuu locu mai bunu de repausu decàtu in acestu glontiu.

Ei admira. Si aru fi dormitu dóra càtu de multu, de cumva unu sgomotu curiosu nu i-ar fi desteptatu: latratulu de cane! Se si uitara de cei doi cani. Acuma desteptati de latratulu unuia din ei, grabira sè afe caus'a acelu latratu. Diana zacea sub unu divanu. Inse unde e Satelles? Sermanulu Satelles! Asvèlirea cumplita lu-trintì de plafondu, de unde cadiu josu cu capulu frantu; apoi ameti, si numai acuma si-vini in ori. Ardan lu-gasi, i legà ran'a. Apoi dede de mancatu amendurora, inse numai Diana mancà.

Domnii dejunara si ei. Din extractulu de carne dupa sistemulu Liebig si-facura o supa nutritòre. Apoi urmà unu beefsteak tinutu in press'a hidraulica, atàtu de pròspetu, cà si candu numai atunce s'ar fi taiatu din cutare vita grasa. Ardan ar fi fostu gata sè jòre, cà „inca e sangerosu.“ In fine avura niste legume ferte in apa. Ardan gasi din intemplantu si o butelia de vinu. Càletorii nostrii nu se putura plange de felu. Facèndu o revista scurta a supra vuptuale-

loru, dinsii putura sè calculeze, cà acele voru fi de ajunsu pentru unu anu.

Barbican se s'ingrigitu bine de mancàri, inse de apa nu pré. Elu erà de parerea, cà ori unde voru cadé in luna, acolo totusi voru gasi vr'unu isvoru, — si astu-felu n'a pusu apa, decàtu numai pentru o luna.

Dupa dejunu esaminara si obiectele aduse cu sine. Numai unu barometru li s'a spartu. Tòte celelalte remasera nesticcate.

Dupa revista trebuira éراسi sè arunce o privire a supra situatiunii loru. Afara erà inca totu nòpte intunecòsa, cu tòte cà orologiulu loru aretà 7 òre deminèti'a. Lun'a si miriadele steleloru se vedeau inca totu in loculu loru de mai nainte. Dar sòrele acuma nu se vedeau. Pamentulu erà intre ei si sòrele.

— Nu va fi ast'a totu asià, — mangaià pe sotii sei Barbicane. Umbr'a pamentulu acusi va cadé de-olature.

Asia s'a intemplantu.

Cam catra diece òre glontiulu a esitu din umbr'a pamentulu. Sòrele de odata impresora glontiulu cu multimea radielor sale stralucinde. De a supra lun'a, de desubtu sòrele reversau lumin'a loru a supra glontiului ce sborà in aeru. Nu mai erà trebuintia de lumin'a slaba a lampei de gazu, si Barbicane — din consideratiuni economice — grabi a o stinge numai decàtu.

Si indata apoi incepura sè simtiésca cu placere caldur'a, care le vinià de la sòre, càci deja — precum li profeti Barbicane — devinise simtibila recèl'a din glontiu. Acuma, par cà din o nòpte de érna s'aru fi desteptatu la o deminètia de véra! Dar ce deminètia erà acest'a! Fabulòsa, feerica, de care pamenteni nici idea n'au. Ce privelisce admirabila!

Incantati de totu, si siguri de reesitulu intreprinderii loru, dinsii privira tóta diu'a afara, si sosindu nòptea se culcara sub impressiunea liniscei celei mai depline.

IV.

Putina sciintia.

Nòptea trecu fara de nici unu pericolu. In diori de di cantatulu unui cocosiu i desteptà, càci Ardan — fara scirea celoralalti — aduse in glontiu si unu cocosiu.

Dupa ce se desteptara, Ardan intrebà de Barbicane:

— Scii despre ce am mediatu asta nòpte?

— Ba.

— Despre aceea, cà cum s'ar puté calculà, cumca ce intime trebue sè capete glontiulu nostru, cà sè ajunga in luna? Eu n'am nici idea despre ast'a.

— Pentru cà nu scii algebr'a. Inse déca ai paciintia ti-o voiu esplicà.

— Pré bine.

Si dupa aceste Barbicane numai decàtu incepu sè calculeze. In originalulu francesu acestu calculu e descrisu pe lungu. Noi inse lu-vomu omite.

Dupa aceea caletorii nostrii se pusera la dejunu. Sermanulu Satelles o pati! In urm'a ranei primite muri.

(Va urmà.)

S A L O N U ?

Calindarului septemanei.

Duminică 28-a după Rusalii, Evang. 11 Luca Cap. 14 st. 16-24.

Dumin.	5 17	† Cuv. Par. Sava santitulu.
Luni	6 18	(†) Sf. Par. Nicolae Archim. Mir.
Marti	7 19	† Par. Ambrosiu si Mart. Filotea.
Mercuri	8 20	Cuv. Par. Patapiu.
Joi	9 21	Conceptiunea Sf. Anne.
Vineri	10 22	S. S. Mart. Mina Ermogen si Eugraf.
Samb.	11 23	Cuv. Par. Daniilu Stilpniculu.

Reuniunea femeiloru romane din Brasiovu.

In lips'a unei corespundintie originale, pe care amu fi publicatu-o cu tota placerea, reproducemu din „Gazet'a Tr.“ urmatoarele sire :

In sensulu statuteloru se tiene adunarea acesta generala in fia-care anu in diu'a de 7/19 noemvre, in diu'a, in care se serbedia onomastic'a Maiestatii Sale imperatesei si reginei nostre *Elisabeta*, care este Patrón'a Reuniunii, si in care se inaltia in bisericeloru romane gr. or. de aici rogatiuni pentru indelung'a viétia a Maiestatii Sale si a intregi Case domnitórie, rogatiuni, la cari iea parte si Reuniunea.

In diu'a de 7/19 noemvre 1876 la órele 3 dupa prandiu se intrunira membrele Reuniunii in localulu gimnasiului romanu gr. or. de aci, pentru cá se tiena adunarea generala. Numerulu membriloru adunate era de asta data destulu de considerabilu. Dn'a presiedinta a Reuniunii, Maria G. Davidu, deschise siedinti'a. In cuventulu de deschidere se reaminti scopulu acestei asociatiuni si misiunea ce o are acesta de a contribui dupa puteri la ajutorarea copileloru serace si la infintiarea si sustinerea unoru scoli in care seculu femeiescu se capete o educatiune si o instructiune rationala romanésca si corespundietória cerintieloru timpului de astadi. Mai departe se esprima convictiunea, cá Reuniunea pasiesce inainte pe calea chiamării sale, de si incetisiuru din caus'a greutátiloru timpului, dara cu pasi siguri si in fine danduse espressione sperantie, cá Reuniunea sub scutulu Inaltei Patrón'e va progressá si va inflori in fiitoriu totu mai multu spre binele si fericirea omenimei in genere si a natiunii romane in specie, se inchia cuventulu cu urári pentru Maiestatea Sa regin'a nostra *Elisabeta*, cari urári se repetira din partea intregi adunării.

Dupa acesta ceti secretariulu Reuniunei Dr. I. Mesiota numele aceloru dómne din Brasiovu, cari au contribuitu si pe anulu 1875/6 tax'a de membre ale Reuniunei. Cu acesta adunarea se dechiará constituita. Din list'a cetita se constata, cá din Brasiovu au contribuitu in annlu acesta la fondulu Reuniunei 85 dómne la unu locu sum'a de un'a suta florini v. a.

Mai departe se cetesce din protocolulu de controla clausul'a ddo 18/30 November 1875, prin care comisiunea, care a reveditu socotelile si a scontratu cass'a pe an. 1874/5, constata, cá a aflatu tote in cea mai buna ordine.

Dupa-ce se ie cunoscentia despre acesta se dá

adunării reportu despre activitatea comitetului in decursulu an. 1875/6, i. e. de la 7/19 nov. 1875 pana in 7/19 nov. 1876. Din acestu reportu relevamu urmatoarele momente mai insemnate: Comitétulu si-a indreptatu si in an. acesta tota a sa atentiune a supra scóloru de fetitie subventionate de Reuniune si a respunsu regulatu si la timpu subventiunile acordate si anume pentru sustinerea clasei a IV-a si a V-a de fetitie din Brasiovu sum'a anuala de 800 fl. v. a., pentru scól'a de fetitie din Blasiu sum'a de 400 fl., ér pentru cea din Sibiiu 150 fl. v. a. Pentru scól'a acesta din urma este destinata subventiunea anuala de 300 fl., s'a respunsu inse numai diumetate, adeca 150 fl. fiindu-cá comitetulu a fostu informatu, cá prelegerile s'au tienntu in acesta scóla numai din febr. incóce, i. e. pe semestrulu alu doilea. Caus'a acestei irregularitati a fostu, dupa cum s'a aflatu, lips'a de localu scolaristicu.

Facia cu aceste jertfe aduse din partea Reuniunii se póte constata cu placere, cá aceste scóle continua a aduce crescerea si instructiunea fetitieloru romane totu mai aprópe de stadiulu acela, la care trebuie se ajunga, pentru cá cultur'a adeverata se fia asigurata. Din repórteloru comunicate prin directiunile scolare respective se constata, cá cl. V de fetitie din Brasiovu a fostu cercetata de 10, cl. IV de 21 eleve; scól'a din Sibiiu de 38, éra cea din Blasiu (dupa reportulu din 1874 5) de 49 fetitie, cari tote au fostu instruite in carte si in lucrari de mana. Cu privire peste totu la frecuentarea acestoru scóle, ar fi fórté de doritu, cá fetitieloru romane se se folosésca in numeru mai mare de binefacerile invetiamentulu nationalu, mai cu séma in cele dóue clase superióre din Brasiovu, cari sunt, dupa cátu scimu, intocmite dupa tote recerintiele timpului si ale pedagogiei moderne. Ar fi, credemu, timpulu, cá se se recunósca si din partea nostra, cá simtiementulu romanescu se desvoltédia par excellence in scóle romanesci si cá pentru cá se ne stimedie altii, trebuie mai antái se ne stimámu noi pe noi insine.

Pentru crescerea fondulu comitetulu a facutu tetu ce i-a statu in putintia in impregiurările de astadi. Cá donatiuni estraordinarie s'au incassatu de la remasii repausatulu negutiatoriu si cetatianu din Brasiovu Jordache Davidu sum'a de 100 fl. v. a. si lasamentulu repausatulu Petre H. Mihali in suma de 300 fl. v. a., éra cá taxe de la membre 100 fl. v. a.

O parte insemnata din activitatea comitetulu s'a consumatu cu ingrigirea despre tienerea in buna stare a caseloru, ce le posede Reuniunea si despre inchiriarea acestora, precum si cu administrarea sigura a capitaleloru, ce le-a imprumutatu Reuniunea pe langa ipototeca pupilaria la persóne private.

Dupa acesta se cetesce reportulu cassieritiei despre starea cassei si se asterne adunării inventariulu despre averea Reuniunii inchiatu in 7/19 noemvre 1876. Adunarea luandu cunoscentia despre aceste alege in sensulu statuteloru pentru revisiunea socoteliloru si scontrarea cassei o comisiune constatatória din dd.: Elena A. Densusianu, Elena C. Gaertner si Elena Boltres.

Din datele generale cuprinse in acestu reportu se constatà, cà averea intréga a Reuniunii este astadi de 35,973 fl. 23 $\frac{1}{2}$ cr. v. a. si cà acésta consta din obligatiuni private si de statu si din bani gat'a in suma de 21,312 fl. 86 $\frac{1}{2}$ cr. v. a. si din o casa in valóre de 14,660 fl. 38 cr.

Mai departe se puse in desbaterea adunàrii o charthia a Vener. consistoriu archidiececanu gr. or. din Sibiiu, prin care acesta arata, cà pentru ridicarea scólei de fetitie din Sibiiu s'a dispusu, cà elevele acesteia sè primésca instructiunea in obiectele de invetiamentu de la invetiatoriulu scólei parohiale din cetatea Sibiiului, remanendu cà invetiatorés'a actuala Mari'a Georgeviciu sè instruedie numai in lucrurile mana si de aceea se adressédia catra Reuniune, cà acésta sè mai adauga ceva la sum'a de 300 fl. v. a., cu care se subventionédia de presente acésta scóla. In legatura cu acésta se aduce la cunoscinti'a adunàrii adress'a Onor. comitetu alu Asociatiunei transilvane, prin care se impartasiesce conclusulu luat in adunarea generala a Asociatiunei transilvane din anulu acesta, cà sè se infintiedie o scóla de fetitie in Campeni, sub auspiciile Asociatiunei si ale Reuniunei femeiloru romane din Brasiovu si recérca acésta Reuniune, cà sè prevéda in bugetulu seu óre-care ajutoriu pentru infintiarea si sustinerea unei atari scóle in Campeni. Adunarea desbatendu asupra acestoru cestiuni, recunósce marea loru importansta si ar dorí din sufletu, cà sè póta satisfacé ambeloru recerintie, dar avendu in vedere, cà venitele sale se consuma mai de totu prin subventiunile acordate pana acuma pentru scólele din Brasiovu, Blasiu si Sibiiu si considerandu, cà dupa statute numai trei parti din venitu le póte intrebuintiá, éra a patr'a parte trebue adausa la capitalu, cu parere de reu este constrinsa, sè amane votarea de ajutore nóuc pentru scólele de fetitie pana la alte timpuri mai favorabile. Cu acésta ocasiune se escà in sinulu adunàrii intrebarea, cum remane cu proiectulu despre infintiarea unei scóle de fetitie in Abrudu? proiectu conceputu cu multi ani mai inainte, pentru a caruia realizare s'a si inceputu formarea unui fondu si s'a adressatu cereri de ajutorare inca de mai inainte catra acésta Reuniune.

Puté-se-voru infintiá deodata ambele scóle? si cea din Abrudu si cea din Campeni?

Dupa aceste comitetulu celu vechiu, alu caruia mandatu primitu pe trei ani espirà cu diu'a de astadi, multiamesce adunàrii pentru increderea, ce a avut'o, repasiesce si invita adunarea cà sè procéda la alegerea comitetului pe urmatorii trei ani. Deci dupa-ce in sensulu §-lui 13 din statute se alege o comisiune scrutinatória in persónele dd. Maria Priscu, Maria Sorescu si Carolina N. Teclu, se pasiesce la alegere prin votu secretu si la desfacerea scrutiniului esu cà membre ale comitetului prin majoritate relativa de voturi: Maria Secareanu, Maria de Prunculu, Elena C. Gaertner, Maria Priscu, Sevastia J. Muresianu, Hareti Stanescu, Elena A. Densusianu, Eufrosina Puscariu, Maria I. Davidu, Elena G. Ioanu, Maria Popea si Elena Boltres.

Noulu comitetu se constitue in presentia adunàrii generale, alegédu-si cu majoritate absoluta de voturi de presiedinta pe fóst'a presiedinta Maria I. Davidu.

Cu acésta se finira lucràrile adunàrii generale si se incheià siedinti'a la 8 $\frac{1}{2}$ óre sér'a cu uràri ferbinti

pentru prosperarea si inffiorirea acestei Reuniuni, dorindu-i-se sè ajunga in starea aceea, cà sè póta infintiá pe fitoriu dieci de scóle nóue pentru crecerea si instruirea fetitieloru romane.

Cu acésta dorintia incheiàm si acésta scurta dare de séma, recomandandu Reuniunea femeiloru romane din Brasiovu binevoitoriulu spriginu alu tuturoru Romaniloru, cari se interesédia de cultur'a nationala.

a.

In ajunulu unoru intemplari mari.

Atentiunea lumei intregi in momintele aceste e indreptata spre Constantinopole, unde — precum anunciamu in nrulu trecut — represintantii puteriloru mari se adunara a se svatuí in caus'a conflictului din Orientu.

Candu scriemu aceste sire, conferinti'a mai duréza, si astu-felu nu scimu inca ce va fi rezultatulu acestei intruniri.

Telegrafulu a grabitu sè si anuncie, cà conferinti'a s'a deschisu sub auspicie fórte bune pentru mantinerea pazei, càci Angli'a mai apropiandu-se de Rusi'a, Turci'a remasa singura s'ar fi declarat sè acórde concessiunile cerute. Majoritatea ómeniloru politici inse totusi crede, cà finea acestei conferintie are sè fía unu resboiu infricosiatu intre turci si muscali.

Se póte, cà firulu electricu pana la incheierea foii nóstre ni va aduce o scire positiva. Pan'atuncea dara, cà simplii cronicari, sè inregistramu faptele anterióre acestei conferintie.

Guvernulu turcescu intaresce forturile de la Dunare, m'a s'a latitu vestea, cà voiesce sè fa ca si trei poduri. Scirea acésta a :junsu si la Bucuresci. „Romanulu“ de la 5 dec. scrie : „O mare panica s'a respanditu astadi in Bucuresci, comunicandu-se de la orasiile de porturi, unde ea este si mai mare : trecu Turcii! este tipetulu ce se aude, si cei ce-si aducu a minte de selbateciile basbuzuciloru, chiar si in 1854 la Turnu-Magurele, spre esemplu, se implu de spuima. Suntemu in positiune de a afirmá, pentru linistirea acestoru temeri, cà nici unu motivu seriosu nu le justifica pana astadi. Nici poduri peste Dunare nu se facu, nici o amenintiare de trecere nu este; in fine, nimicu din asemenea viiete nu este esactu.“

Dar se pare, cà acésta assigure nu avú efectulu doritu a supra publicului, càci in diu'a urmatóre „Romanulu“ revine a supra cestiunii, scriindu : „Astadi aflàm, cà prin orasiile nóstre de pe malulu Dunarii, locuitorii si-au si facutu bagagele si sunt gata a fugí spre interiorulu tierii, la prim'a alarma; repausu n'au, di buna n'au; intr'un'a stau cu ochii atintiti spre Dunare, sè véda déca nu trecu cete de basbuzuci. La Turnu-Magurele mai cu deosebire domnesce o adeverata gróza. Asemene in Oltenitia, Giurgiu, Braila.“ Dupa aceste apoi numitulu diuariu assigura de nou pe cetitorii sei, cà nimicu din tóte aceste nu este adeveratu.

Cu tóte aceste inse spiritulu iritatu nu s'a liniscitu. Chiar si a trei'a di „Rom.“ scrie aceste : „Si astadi preocuparea publica, nelinistea, temerile si chiar panica ne indémna a ne ocupá totu de vuetele neliniscitóre ce se respandescu. Eri s'audiea pretotindenii, cà turcii au trecut la Calafatu au trecut la Oltenitia, cà au predatu, cà au ucisu : audiamu chiar persóne se-

riose afirmandu, că guvernulu a luat grabnice dispozițiuni de-a mută archivele, de a mută arsenalulu, de a mută chiar autoritățile administrative, capital'a prin urmare, la Tergoviste.“

E bine, deca chiar si in capital'a Romaniei circulau asemenea temeri, nu ne putem mira, că telegrafulu a imprasciatu in lume felu de felu de sciri bizare si absurde. Noi nu le vomu inregistra.

Totu ce vomu insemna, este, că conformu unei depesie, domnitoriulu Carolu a transmis la Constantinopole cu misiune extraordinaria pe dlu Dimitrie Brateanu.

De alta parte mai adaugemu, că la 3 dec. camer'a Romaniei a votatu guvernului unu creditu de 1.045,000 lei pentru cheltuelile ocazionale prin concentrari pana la finea anului.

Depeși'a sosita tocmai acuma din Constantinopole anuncia, că conferința prealabila s'a deschis, alegandu-se presedinte Ignatieff, secretaru contele Mony, primul secretaru alu ambasadei franceze. Aceste conferințe prealabile au să dureze câte-va zile. Se dice, că in prim'a conferința Rusi'a ar fi cerutu, că la Muntenegru să se mai aneeteze 12 districte, cari la oalta formăza unu teritoriu, mai mare decâtu totu Muntenegru; era Serbi'a să capete Zwoiniculu. Inse turculu refusa aceste pretensiuni.

Cetimu, că guvernulu turcescu a facutu Romaniei o propunere de schimb. Si a nume Turcia va concede Romaniei Dobrugia dimpreuna cu gurile Dunarii, ma i va iertă si tributulu, si astu-felu Romania ar devini de totu neatârnatore, — de cumva, in schimb, ea ar cede Turciei Calafatulu, acestu escelentu punctu strategicu, care domina Vidinulu. Romania a refusat acesta propunere, si — precum cetimu in „Vocea Covurluiului“ — guvernulu a transmis la Calafatu 3 bataliune de infanteria, unu regimentu de calarasi si o baterie de artileria.

Din Chisineu, Besarabia rusésca, se anuncia, că de la tipografi'a universității din Moscova au sosit acolo o suta de mii de esemplare ale unei proclamatiuni romane, cari se voru imparti poporului la pasirea pe teritoriulu romanu. H.

CE E NOU?

Camer'a deputatiloru in septeman'a trecuta a incheiatu desbaterea a supra bugetului pe anulu viitoru. Inca mai nainte de a face acést'a, ministrulu presedinte Tisza Kálmán a respunsu la interpelatiunea dlui Borlea, relativa la caus'a vice-comitelui din Unedóra, — dicandu, că nu s'a comis nici unu faptu criminalu; dlu interpelantu a replicatu, si a declarat, că nu este multiamitu cu respunsulu primitu. In seditința de marti s'a desbatutu scandalós'a causa a calei ferate resaritene, unde tiér'a a perdutu mai multe milioane. S'a decisu, că tiér'a să cumpere acesta cale ferata si să urmarésca pe calea legii pe fapturitorii pagubei. E de insemnatu, că guvernulu — prin graiulu ministrului presedinte si alu celui de comunicatiune — a rugatu camer'a să nu decida nici o urmarire pe calea legii, inse majoritatea nu l'a ascultat.

La Constantinopolu s'a descoperitu o conjuratiune, care a avutu de scopu a detrona pe sultanulu de acuma Abdul Hamid, si a innaltia pe tronu érași

pe Murad V, carele nu scie nimica de tóte aceste, căci si acuma e nebunu.

Unu banchieru din Bucuresci s'a spendiuratu. „Romanulu“ din 4 dec. relata astfelu faptulu acést'a: Ieri pe séra se respandise in orasiu scomotulu, că d. Poumay, cunoscutulu si marele banchieru din capitala s'ar fi spendiuratu. Scomotulu éra, din nenorocire, fórte intemeiatu, căci dupa câte ne-amu informatu, d. Poumay si-a curmatu in adeveru dilele prin spendiuratore. In ultimele si teribilele momente ale existintiei sale, a datu proba d'o miraculósa taria de caracteru si de vointia: s'a spendiuratu de incuietorea unei usi, n'avea de câtu să se radime pe picioru pentru a remané in viétia; cu tóte aceste pana la ultim'a schinteia de viétia a pastratu vointia d'a muri, nici o slabiciune nu la surprinsu, si a muritu. Motivele acestei sinucideri aru fi deficitulu casei sale de banca, care se crede a fi de mai multe milioane.

Societati si institute.

„Reuniunea romana de cantari si musica din Lugosiu“ va tiené adunare generala anuala in 24 decemvre s. n. a. c. la 2 ore dupa prandiu la scól'a greco-orientala romana din locu in clas'a de fetitie, — la care sunt invitati toti p. t. membrii să participe. Sér'a se va arangia o convenire sociala impreunata cu cantari, musica si jocu. Lugosiu in 8 decemvre s. n. 1876. In numele comitetului: Ionu Becineaga secretariu.

„Reuniunea romana de lectura din Lugosiu“ va tiené adunare generala anuala in 31 decemvre s. n. a. c. la 3 ore sér'a in localitățile proprie, la care sunt invitati toti p. t. membrii ai Reuniunii să participe. Lugosiu in 7 decemvre s. n. 1876. Nicolae Bireescu presedinte. Ionu Becineaga secretariu.

Literatura.

La Bucuresci se anuncia esirea de sub tipariu a unui opu intitulatu: „Unu advocatu inaintea curtii cu juratii“ séu „Forti'a consciintiei“, drama istorica de Gualtieri, tradusu de Eugenia Ademollo.

Diuarie noue. La Bucuresci au aparutu urmatorele diuarie noue: „Fanalulu“, (umoristicu), „Farulu“, (politicu), si „Monitorulu primariei orasiului Bucuresci.“

La Bucuresci a aparutu de sub tipariu: „Aladdin“ séu „Mic'a lampa minunata“, istoria persana din o mia si una de nopti, tradusa dupa Elisabeta Müller.

Planulu Bucuresciloru, cu unu indicatoru separat de tóte stradele, a aparutu in o litografia din Viena, dupa planulu facutu de comun'a Bucuresci.

M u s i c a.

La Táborzski si Parsch in Budapesta au aparutu si ni s'au transmis urmatorele piese musicale: „In der Morgenröthe“, marsiu de Filipu Fahrbach jun., pretiulu 60 cr., — „Csárdás“ de Kende Pál, pretiulu 60 cr.

T r i b u n a l e.

Statariu. Ministeriulu de interne a acordatu statariu pentru comitatulu Aradu.

Dlu B. Stanescu, advocatu in Aradu, si fostu deputatu dietalu, fu numitu dragomanu pentru limb'a romana la tribunalulu din Aradu.

Invitare la prenumeratiune.

Apropiandu-se finea anului, ne luàm voia a ro-gã de timpuriu pe abonantii „Familiei“, cã sè-si renoiésca abonamentele, cã nu cumva sè se intrerumpa espedarea foii, cãci si in viitoru numai acelora li vomu tramite fói'a, cari au respunsu inainte pretiulu de prenumeratiune.

La acèsta hotarire ne-a silitu acea esperintia durerósa pentru noi, cã cei mai multi carora li-amu tramisu in anii trecuti fói'a pe asteptare, séu nici la repetitele nóstre invitãri nu ni-au tramisu restantiele, séu celu multu au vinitu sè nege, cã dinsii au primitu fói'a; astu-felu apoi noi amu perdutu la publiculu romanescu peste 3000 fl.

Asiã dara sè nu se mire nime, nici sè se supere, cã trebuie sè refusàm ori ce rogare, de a se tramite fói'a pe asteptare. Nu mai putem sè implinim ase-mene cereri. Noi inca trebuie sè platimu regulatu in tipografia; ne rugàm dar cã si abonantii nostrii sè platésca regulatu, de cumva voiescu sè aiba fói'a nóstra.

Prin parte-ni promitemu, cã vomu nisui a tiné „Familia“ la innaltínea literaturii nóstre. Spre acestu scopu, afara de concursulu vechiloru nostri colaboratori, si alu acelora cari au vinitu sè ne onoreze in decursulu acestui anu, amu mai rogatu inca si pe alti barbati distinsi, cari au si promis a impliní cererea nóstra.

Ér in câtu privesce rubricile de noutãti, acele voru fi nisce oglinde fidele a totu ce le privesce; ér in deosebi *ce se atinge de evenimentele cari se pregãtescu in orientu, vomu publicã in tóta septeman'a unu resumatu alu loru, cã astu-felu si cetitorii nostrii sè fia in curentulu tuturoru intemplaminteloru mai importante, ma le vomu inzestrã si cu ilustratiuni, publicandu portretele barbatiloru cari voru jocã roluri mai de frunte in ele.*

Vomu publicã in tóta lun'a 2—3 ilustratiuni, si de cumva numerulu abonantiloru nostri va cresce — si mai multe.

„Familia“ va aparé si in anulu viitoru in fiacare septemana odata, duminec'a, cu cuprinsu de o còla si jumetate.

Pretiulu de prenumeratiune va remané celu vechiu : pe unu anu 10 fl., pe jumetate de anu 5 fl., pe 3 luni 2 fl. 70 cr., — pentru Roman'a pe unu anu doi galbeni.

Favoruri pentru abonantii „Familiei.“

Toti aceia cari se abonéza la „Familia“ si-potu comandã la redactiunea nóstra cu pretiuri fórte sca-diute urmatórele carti :

1. „*Sclavulu Amoralui*“, romanu originalu, de subscrisulu, in trei tomuri; pretiulu pentru abonantii „Familiei“ 2 fl., pentru altii 3 fl.

2. „*Novèle*“, de subscrisulu, in 3 tomuri; pretiulu pentru abonantii „Familiei“ 1 fl. 50 cr., pentru altii 3 fl.

3. „*Poesii*“, de subscrisulu; pretiulu pentru abonantii „Familiei“ 50 cr., pentru altii 1 fl.

4. „*Cavalerii Noptii*“, romanu in 5 tomuri mari, de Ponson du Terrail, tradusu de subscrisulu; pre-

tiulu pentru abonantii „Familiei“ numai 2 fl. 50 cr., pentru altii 6 fl.

5. „*'e unde nu este rentórcere*“, romanu de Adrien Gabrielly, tradusu de T. Budu; pretiulu pentru abonantii „Familiei“ 50 cr., pentru altii 1 fl.

(Din „Panteonulu Romanu“, — „Columb'a“, — si „Tanda-Manda“ — nu se mai afla de vendiare nici unu esemplaru.)

Dintre tablouri avemu inca numai : „Traianu cu óstea trece Dunarea“, si „Portretulu lui Ionu Brateanu“, — celu d'antãiu pentru abonantii „Familiei“ 60 cr., pentru altii 2 fl., — alu doile pentru abonantii „Familiei“ 50 cr., pentru altii 1 fl. 50 cr.

Dupa aceste ne rugàm de toti amicii foii nóstre „Familia“, sè binevoiésca a o recomandã in cerculu cunoscintiei loru si altora !

„Siedietórea“

va aparé si in anulu viitoru in tóta lun'a odata, in formatulu de pan'acuma, din candu in candu cu câte unu adausu. Pretiulu pe anulu intregu e numai 1 fl. — Esemplare complete se afla si din anulu 1875 si din 1876; fia-care cursu consta câte 1 fl. Domnii preoti, notari si invetiatori sunt rogati sè adune abonanti pentru acèsta fói'a.

Cu acèsta ocaziune mai anuciãm si

o nouã intreprindere literaria pentru poporu.

Cã poporulu romanu, afara de „Siedietórea“ sè mai aiba si altele de cetitu, amu hotaritu cã din candu in candu sè dãm la lumina câte o carticica scrisa in limb'a si dupa priceperea lui.

Cea d'antãia carticica va esí la Craciunu, si va cuprinde in sine :

„Goronulu lui Horia“,

o poveste, scrisa in versuri de subsemnatulu.

Pretiulu unei carticele este numai **5 cr.**, dimpreuna cu tax'a postala. Inse mai putine decãtu 10 esemplare nu se tramitu. Asiã dara de odata trebuie sè se prenumere 10 insi.

Déca acèsta carticica va fi bine primita, vomu dá sub téscu si altele câtu mai curendu.

Ne rogàm de carturarii poporului romanu sè respandésca intre poporu si acèsta intreprindere mai ieftina si decãtu „Siedietórea“, pe care — prin urmare — si cei mai saraci si-o voru puté câstigá.

Budapesta 1/13 decemvre 1876.

Iosifu Vulcanu.

Chiar acuma a aparutu de sub tipariu : „Ranele Natiunii“, romanu originalu in 3 tomuri, de Ios. Vulcanu. Recomandàm acestu opu iubitoriloru de beletristica, cã lectura pentru serile lungi de érna, totu-odata cã premiu pentru Craciunu si anulu nou. Pretiulu unui esemplaru e 2 fl. Prenumerantiloru se va espedá in septeman'a viitóre.

Proprietariu, redactoru respundietoriu si editoriu : **IOSIFU VULCANU.**